

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 335/2022-10

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Martinom Kanásom, advokátom, Školská 3, Nitra, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tk 1/2021 a proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 58/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 16. augusta 2021 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Tk 1/2021 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Tos 58/2021 (ďalej len „napadnuté konanie krajského súdu“). Navrhuje uznesenie krajského súdu č. k. 2 Tos 58/2021 z 20. júla 2021 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) zrušiť a prikázať mu vo veci znovu konať.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je obžalovaný z obzvlášť závažného zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 3 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s použitím § 138 písm. b), f), g) a j) Trestného zákona.
3. Sťažovateľ na hlavnom pojednávaní 30. júna 2021 vzniesol námietku zaujatosti proti prísediacim sudcom [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ].
4. Okresný súd uznesením č. k. 3 Tk 1/2021 z 30. júna 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol tak, že prísediaci sudcovia nie sú v trestnej veci sťažovateľa vylúčení z vykonávania

úkonov v trestnom konaní. Sťažovateľ podal proti označenému uzneseniu sťažnosť, ktorá bola uznesením krajského súdu zamietnutá ako nedôvodná.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že okresný súd ani krajský súd sa s jeho námietskou zaujatosti nevysporiadali v požadovanom rozsahu a kvalite, že sa vôbec neoboznámili so súdnym spisom v jeho prechádzajúcej trestnej veci a vôbec neskúmali, či prísediaci sudca a jeho syn žijú v spoločnej domácnosti a či sú v častom kontakte. Vyjadrenia prísediacich sudcov sú podľa sťažovateľa nedôveryhodné. Navyše, krajský súd vo veci rozhodol bez toho, aby jeho právny zástupca mal možnosť odôvodniť sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní a postupom krajského súdu v napadnutom konaní, pretože sa mali nedostatočným spôsobom vysporiadať s dôvodmi sťažovateľom vznesenej námietky zaujatosti prísediacich sudcov.

III.1. K namietanému porušeniu základných práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní:

7. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv sťažovateľa postupom okresného súdu v napadnutom konaní ústavný súd konštatuje, že v zmysle princípu subsidiarity zakotveného v čl. 127 ods. 1 ústavy poskytuje ústavný súd v konaní podľa uvedeného článku ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je teda rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom ochranu základným právam a slobodám poskytuje v zmysle ústavy primárne všeobecné súdnictvo a ústavný súd až subsidiárne.

8. Z okolností tejto veci vyplýva, že sťažovateľ mal možnosť podať proti uzneseniu okresného súdu sťažnosť krajskému súdu, v rámci ktorej mohol namietat aj prípadné pochybenia v postupe okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ takúto sťažnosť aj podal, pričom o nej bolo rozhodnuté uznesením krajského súdu.

9. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2. K namietanému porušeniu základných práv postupom krajského súdu v napadnutom konaní:

10. Vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti, bez bližšieho posúdenia vzťahu medzi sťažovateľom označenými základnými právami a postupom krajského súdu v napadnutom konaní, ústavný súd opätovne poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 257/2021).

11. Trestné konanie je od svojho začiatku až do svojho konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov).

12. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach trestnej veci sťažovateľa poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ bude môcť v jeho veci, ak by sa to ukázalo ako potrebné, využiť možnosť podania opravného prostriedku vo forme odvolania podľa § 306 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), prípadne aj dovolania podľa § 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

13. V naznačenej súvislosti ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „sudca..., ktorý mal byť vylúčený...“, pričom takto formulovaná dikcia dôvodu dovolania neumožňuje dovolaciemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie(-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou dovolacieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného podľa čl. 46 ods. 1 spojení s čl. 48 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca (vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený) mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (I. ÚS 129/2010).

Rovnaké závery je potrebné aplikovať aj vo vzťahu k prísediacim, teda na okolnosti veci sťažovateľa.

14. Na už uvedených záveroch k predčasnému podaniu tejto ústavnej sťažnosti nič nemení ani tvrdenie sťažovateľa, že jeho právny zástupca mal mať na odôvodnenie sťažnosti krajskému súdu čas len jeden pracovný deň.

15. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti postupu krajského súdu v napadnutom konaní podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 55 písm. d) a § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú (porov. II. ÚS 17/2022).

16. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu